

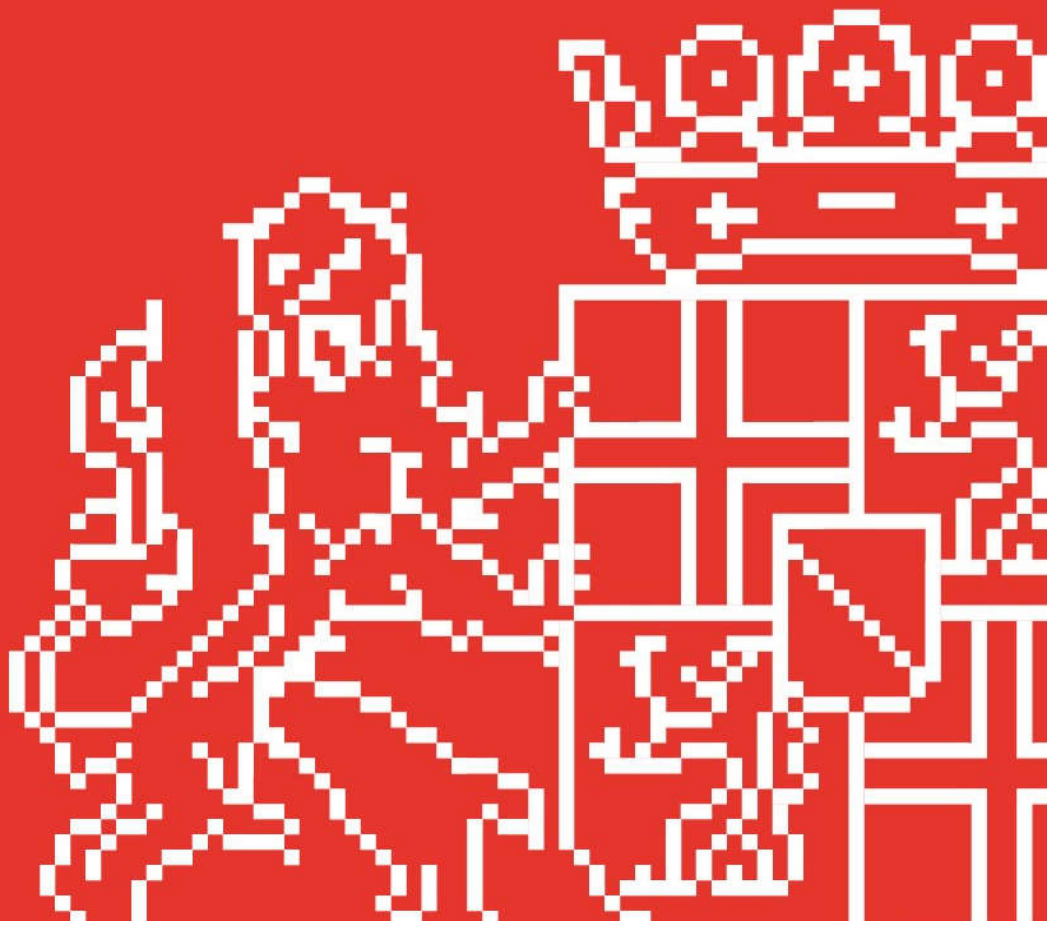

PROVINCIE UTRECHT

Aanjaagprogramma gezonde leefomgeving 2016-2019

Uitvoeringsprogramma 2017-2018

Publicatiedatum 20 april 2017
Referentienummer 81A9FC8E

AANJAAGPROGRAMMA GEZONDE LEEFOMGEVING (2016-2019)

UITVOERINGSPROGRAMMA 2017-2018

PROVINCIE UTRECHT

INHOUDSOPGAVE

1	Uitvoeringsprogramma gezonde leefomgeving 2017 - 2018.....	3
2	Programmalijn 1: DOEN	3
2.1	“Frisse neuzenroutes”	4
2.2	Expertmeeting Gezondheid en Geluid	5
2.3	Gezondheid en Geluid: kennisbank geluidsreducerend asfalt.....	5
2.4	Gezondheid en Lucht.....	6
2.5	Health deals met gemeenten	7
2.6	Gebiedsprofielen Mappable/Tygron.....	8
2.7	Gezondheid in de Landbouwvisie	9
2.8	Lobby gezonde leefomgeving.....	9
3	Programmalijn 2: VERBREDEN.....	10
3.1	Kennisagenda en -alliantie Healthy Urban Living (HUL).....	10
3.2	Living Lab Stationsgebied gemeente Utrecht	11
3.3	Proeftuin HUL en groen omgeving USP.....	12
3.4	Propositie HUL in Gebiedsverkenning Utrecht Oost.....	12
4	Programmalijn 3: VERTELLEN	13
4.1	Inspiratiesessie gezonde verstedelijking.....	13
4.2	Inspiratiesessie gezond leven - healthy living/gezonde lifestyle	13
4.3	Strategische inspratiesessie gezonde leefomgeving	14
4.4	Zero Footprint Campus – inspiratiesessies gezondere leefomgeving.....	14
4.5	Gezonde Leefomgeving goede voorbeelden verzamelen en delen.....	15

1 Uitvoeringsprogramma gezonde leefomgeving 2017 - 2018

Het uitvoeringsprogramma gezonde leefomgeving is een flexibel programma. Dat betekent dat gedurende de looptijd van het programma kan worden ingespeeld op vragen uit de regio en uit de eigen organisatie, en op veranderende omstandigheden en/of urgenties.

In het aanjaagprogramma Gezonde Leefomgeving leggen we de focus op de mogelijkheden die wij als provincie hebben om de (fysieke) leefomgeving in onze regio gezonder te maken.

De volgende rollen maken het mogelijk om dit daadwerkelijk te doen:

- Presterende rol: borging in beleid en uitvoering
- Samenwerkende rol: co-makersrol, aanjagen slimme innovatieve oplossingen
- Inspirerende rol: kennisdeling en communicatie, inspirerende voorbeelden op het gebied van gezonde leefomgeving

Deze rollen hebben we geformuleerd in drie programmalijnen, die richting geven aan het Uitvoeringsprogramma gezonde leefomgeving:

Programmalijn 1: DOEN
Programmalijn 2: VERBREDEN
Programmalijn 3: VERTELLEN

In navolgende paragrafen lichten we deze programmalijnen toe.

2 Programmalijn 1: DOEN

Rol provincie

Presterende rol: borging in beleid en uitvoering

Deze programmalijn volgt uit de volgende programmadoelstelling

- We maken van gezonde leefomgeving een overkoepelend principe. Dit doen we door het formuleren van leidende principes die als uitgangspunt worden meegenomen bij provinciale planprocessen. Daar waar de provincie direct verantwoordelijk is, implementeren we deze principes ('practice what you preach').

Doe-doelen

1. Stevige borging van de doelstellingen op het gebied van gezonde leefomgeving in provinciaal beleid o.a. de Omgevingsvisie.
2. Gezond inrichten van de fysieke ruimte door gezondheid in te brengen als uitgangspunt bij ruimtelijke-economische ontwikkelingen, gebiedsontwikkeling en infrastructurele projecten,
3. Innovatieve werkvormen gebruiken om daarmee tot oplossingen te komen voor de complexe gezonde leefomgeving opgave.
4. Beter toepasbaar maken van bestaande instrumenten om de effecten van ruimtelijke keuzes op de gezondheid van inwoners te meten.

Doe-impulsen

2.1 "FRISSE NEUZENROUTES"	
Wie?	Provincie Utrecht (team Bodem en Milieu & team Recreatie)
Waar gaat het om?	Impuls gezondere leefomgeving: <ul style="list-style-type: none">- Doen: milieu-informatie gebruiken om fiets- en wandelroutes te ontwikkelen in gebieden met een betere luchtkwaliteit en minder geluidbelasting.- Vertellen: de luchtkwaliteit en de relatief rustige gebieden zijn belangrijk voor uw gezondheid. Gezond gedrag inwoners bevorderen door te communiceren over actief zijn is gezond en nog gezonder in de gebieden met een betere milieukwaliteit.
Wat gaan we doen?	Combineren van beschikbare gegevens over milieukwaliteit en de kennis over de beïnvloeding daarvan met recreatieve routes in de gebieden waar die milieukwaliteit beter is voor je gezondheid. We maken bijvoorbeeld een 'frisse neuzen-route' en/of een 'rustige route' in de meest schone/stille gebieden voor de inwoners van Utrecht.
Wat gaat het opleveren?	"Frisse neuzen/rustige routes" <ul style="list-style-type: none">- Een fietsroute in de gebieden met de schoonste lucht in de provincie Utrecht- Een wandelroute op de stillere plekjes van de provincie Utrecht Hierdoor: <ul style="list-style-type: none">- Een impuls gezonde leefomgeving door het verbeteren en combineren van bestaande informatie over de milieukwaliteit en recreatieve routes.- Meer kennis bij inwoners over het belang van een betere milieukwaliteit voor hun gezondheid, waardoor ze gezondere keuzes kunnen maken.
Planning	3 ^e kwartaal 2017

2.2 EXPERTMEETING GEZONDHEID EN GELUID	
Wie	Provincie Utrecht (team Bodem en Milieu)
Waar gaat het om?	In januari 2017 is de documentaire Ziek van herrie uitgezonden. In deze documentaire stellen milieu- en geluidsdeskundigen dat zonder maatregelen, herrie binnen twintig jaar het milieuprobleem zal zijn met de grootste impact op de volksgezondheid in Nederland. De geluidsbelasting door wegverkeer van bewoners langs provinciale wegen blijft ook in de toekomst een belangrijk gezondheidsprobleem. De provincie heeft als doelstelling dat het aantal geluidgehinderden langs provinciale wegen gereduceerd moet worden (Actieplan omgevingslawaai/Mobiliteitsprogramma). Er wordt nu vooral ingezet op stil asfalt, naast – op beperkte schaal - snelheidsverlaging en geluidschermen. Daarnaast besteden we ook aandacht aan herstel, door verblijf in gebieden met lage geluidniveaus zoals stiltegebieden.
Wat gaan we doen?	Expertmeeting geluid organiseren over gezondheidseffecten van geluid en maatregelen om gezondheidseffecten te verminderen
Wat gaat het opleveren?	Kennis over innovaties op het gebied van geluid die we kunnen inzetten om de (fysieke) leefomgeving in de provincie Utrecht nog gezonder kunnen maken.
Planning	4 ^e kwartaal 2017/1 ^e kwartaal 2018

2.3 GEZONDHEID EN GELUID: KENNISBANK GELUIDSREDUCEREND ASFALT	
Wie?	Provincie Utrecht (team Bodem en Milieu)
Waar gaat het om?	Bij het terugdringen van de geluidsbelasting van wegverkeer is het aanbrengen van geluidsreducerend asfalt een belangrijke bronmaatregel. Inmiddels hebben diverse wegbeheerders hier ervaring mee opgedaan. Naast positieve effecten op geluid zijn er ook negatieve effecten op met name het gebied van duurzaamheid.
Wat gaan we doen?	Verzamelen van ervaringen en soorten geluidsreducerend asfalt en deze ervaringen beschikbaar stellen aan de wegbeheerders in de provincie Utrecht.
Wat gaat het opleveren?	Kennisbank geluidsreducerend asfalt die eenvoudig toegankelijk is.
Planning	3 ^e en 4 ^e kwartaal 2017

2.4 GEZONDHEID EN LUCHT	
Wie?	<ul style="list-style-type: none"> - Provincie Utrecht (team Bodem en Milieu) - Co-makers. We zoeken de samenwerking met andere overheden, bedrijfsleven, kennisinstututen, milieuorganisaties, belangenverenigingen, burgerinitiatieven / lokale initiatieven, gezondheidsorganisaties en branche organisaties
Waar gaat het om?	<ul style="list-style-type: none"> - Doen: mobiliseren van aandacht en energie voor het verbeteren van de luchtkwaliteit met het oog op gezondheid. - Samen: Het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit en het Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit Utrecht gaan richting afronding. Inmiddels voldoet de luchtkwaliteit bijna overal in de provincie Utrecht aan de Europese normen. Toch veroorzaakt de huidige luchtkwaliteit nog steeds ernstige gezondheidsklachten. De huidige luchtkwaliteit staat in de top 3 van veroorzakers van gezondheidsverlies in Nederland (na roken en obesitas). Gemiddeld leven we in Nederland een jaar korter als gevolg van luchtverontreiniging. De provincie wil daarom de behaalde winst behouden en blijven werken aan het verbeteren van de luchtkwaliteit
Wat gaan we doen?	<ul style="list-style-type: none"> - Samen met onze partners een nieuw Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit opzetten <p>Uitgangspunten zijn samenwerken met partners (co-creatie) en bottom up (laat 1000 bloemen bloeien).</p>
Wat gaat het opleveren?	<p>Een nieuw Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gezondere inwoners van de provincie Utrecht door schonere lucht. - Bewustwording belang gezonde leefomgeving en een stevig netwerk
Planning	Eind 2017 cocreatie traject afgerond

2.5 HEALTH DEALS MET GEMEENTEN	
Wie?	<ul style="list-style-type: none"> - Provincie Utrecht (team Bodem en Milieu en team Water) - Gemeenten
Waar gaat het om?	<p>Impuls:</p> <ul style="list-style-type: none"> - We gaan een Wasstraat Gezonde Leefomgeving (expertteam)inrichten die samen met belanghebbende partijen de kwaliteit van een gebied gestructureerd in beeld te brengt; - In de wasstraat wordt de bestaande Utrechtse scan leefomgevingskwaliteit gebruikt om maatregelenpakketten samen te stellen die de omgevingskwaliteit verbeteren; - Aan de scan is een database gekoppeld met 125 maatregelen waaruit een pakket kan worden samengesteld om de gezonde leefomgeving te realiseren. - Doen: voor de realisatie van de maatregelenpakketten worden innovatieve samenwerkingsvormen en financieringsconstructies ontwikkeld (health deals) gericht op realisatie van doelen op het gebied van gezondheid en klimaat.
Wat gaan we doen?	<p>De bestaande Utrechtse scan leefomgevingskwaliteit inzetten om Health Deals tot stand brengen. De health deals worden gekoppeld aan concrete locaties. De aandacht zal daarbij in eerste instantie uitgaan naar locaties waarvan bekend is dat de leefomgevingskwaliteit te wensen overlaat en waar de provincie bij voorkeur al een betrokkenheid heeft bijvoorbeeld gebieden uit het programma Binnenstedelijke Ontwikkeling.</p> <p>Voor de realisatie van een maatregelenpakket wordt gedacht aan het tot stand brengen van health deals met betrokken, belanghebbende partijen. Hierbij moet worden gedacht aan innovatieve samenwerkingsvormen en –financieringsconstructies, bijvoorbeeld met zorgverzekeraars en andere belanghebbende partijen .</p> <p>Een vergelijkbare aanpak is denkbaar bij de aanpak van klimaatbestendige inrichting van gebieden. Omdat er veel wisselwerking is tussen gezonde leefomgeving en klimaat worden de combinaties verkend.</p>
Wat gaat het opleveren?	Health- en climate deals met belanghebbende partijen (gemeenten).
Planning	2017 en 2018

2.6 GEBIEDSPROFIELEN MAPTABLE/TYGRON	
Wie?	<ul style="list-style-type: none"> - Provincie Utrecht (team Bodem en Milieu) - Gemeenten en andere gebiedspartners
Waar gaat het om?	<p>Impuls gezondere leefomgeving:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Doel: beter toepasbaar maken bestaand instrument - Doel: gezond inrichten van de ruimte door gezondheid in te brengen als uitgangspunt bij ruimtelijke-economische ontwikkelingen, gebiedsontwikkeling en infrastructurele projecten. <p>De Gebiedsprofilen-Maptable is een ontwerptafel die gekoppeld is aan een GIS-database en waarmee interactief de leefbaarheids- en duurzaamheidsconsequenties van ruimtelijke keuzes (RO niveau) en van ruimtelijke keuzes op inrichtingsniveau zichtbaar worden gemaakt. De ontwerptafel heeft een zodanige afmeting dat er met meerdere mensen gezamenlijk en tegelijk op gewerkt kan worden. Met de ontwerptafel kunnen in teamverband gezamenlijk ruimtelijke plannen worden ontwikkeld, maar ook bijvoorbeeld ruimtelijke scenario's met elkaar worden vergeleken. Door middel van vooraf ingeladen rekenmodellen, gebaseerd op DPL (duurzaamheidsprofiel van een locatie), worden de consequenties van de plannen of scenario's direct doorgerekend en getoetst aan de gewenste ruimtelijke kwaliteit. De effecten, inclusief financiële consequenties van keuzes, zijn daardoor direct zichtbaar. Daardoor blijkt het instrument zeer bruikbaar in bijvoorbeeld ontwerptafels en versnelt het de ruimtelijk planontwikkeling en besluitvorming.</p>
Wat gaan we doen?	<ul style="list-style-type: none"> - Beter toepasbaar maken van dit instrument op het gebied van gezonde leefomgeving: <ul style="list-style-type: none"> o toevoegen van ruimtelijke parameters die van bepalend zijn voor een gezonde leefomgeving; o in de rekenmodellen toevoegen en daarmee zichtbaar maken van het doelbereik voor gezondheid; - Met behulp van een zgn. gebiedstypenkaart uitvoeren van een provinciebrede omgevingsanalyse op gezonde leefomgeving ("staat" van gezonde leefomgeving); - Pilot gemeente gezondere wijk/ruimte inrichten met MKP mactable instrument.
Wat gaat het opleveren?	<p>Een gebiedsprofilen-mactable die, naast leefbaarheids- en duurzaamheidsconsequenties, ook consequenties voor de gezondheid van ruimtelijke keuzes zichtbaar maakt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meetbare gegevens over de effecten van ruimtelijke keuzes op gezondheid inwoners; - Gezond(er) ontwerp van de ruimtelijke plannen en dus gezondere inwoners van de provincie Utrecht; - Pilot met gemeente levert kennis op over maatregelen/effecten en wellicht al een gezondere omgevingskwaliteit
Planning	Start 2017
Bijzonderheden:	Ook gekoppeld met "Samen" actie 2.5 aanbod innovatieve werkvormen gemeenten ter bevordering van het gezond inrichten van wijken. Relatie met in ontwikkeling zijnde serious game Omgevingswet.

2.7 GEZONDHEID IN DE LANDBOUWVISIE	
Wie?	Provincie Utrecht (team Landbouw en team Bodem en Milieu)
Waar gaat het om?	<p>De huidige landbouwvisie dateert van 2011. Diverse trends en ontwikkelingen binnen de landbouw en op maatschappelijk en economisch vlak, vragen om nieuwe antwoorden. De maatschappelijk steeds sterkere focus op gezondheid en gezond voedsel is één daarvan. Er wordt momenteel gewerkt aan het opstellen van een nieuwe landbouwvisie. Gezondheid is één van de onderwerpen die een nieuwe beleidsdoorwerking en/of beleidsrol zal krijgen in een nieuwe landbouwvisie.</p> <p>De Landbouwvisie, met 2025 als horizon, is uitgewerkt in de Agenda Landbouw. Deze maakt duidelijk welke werkzaamheden de provincie Utrecht wil uitvoeren om een stap te zetten in het bereiken van het toekomstbeeld landbouw. Bij het onderdeel ontwikkelingen is opgenomen dat gezondheid op termijn wellicht zal resulteren in agendapunten voor de landbouw.</p>
Wat gaan we doen?	In samenspraak beleid formuleren en de provinciale rol bepalen voor het raakvlak landbouw/gezondheid. Tevens geven we daarbij zicht op mogelijk in te zetten instrumenten. Samen verkennen agendapunten voor de landbouw met betrekking tot gezonde leefomgeving
Wat gaat het opleveren?	Helder beleid en een heldere provinciale rol voor het raakvlak landbouw / gezondheid
Planning	Maart 2018 nieuwe landbouwvisie

2.8 LOBBY GEZONDE LEEFOMGEVING	
Wie?	Provincie Utrecht (team Bodem en Milieu en team Bestuur en Internationaal)
Waar gaat het om?	<p>De kwaliteit van de leefomgeving hebben we als provincie niet helemaal zelf in de hand. Invloeden van buiten af (luchtverontreiniging uit andere provincies en uit het buitenland, vervoersstromen die onze provincie passeren) bepalen deze ook voor een aanzienlijk deel.</p> <p>Lobby (richting Den Haag en Brussel) is een belangrijk instrument om andere partijen te overtuigen om gezonde leefomgeving als randvoorwaarde/afwegingscriterium mee te nemen in beleid en uitvoering.</p>
Wat gaan we doen?	In kaart brengen Europese lobbymogelijkheden op het gebied van gezonde leefomgeving + lobbykansen oppakken Gezonde leefomgeving opnemen in public affairs strategie nieuwe kabinet
Wat gaat het opleveren?	Overzicht Europese en Haagse lobbymogelijkheden gezonde leefomgeving
Planning	2017 1 ^e helft

3 Programmalijn 2: VERBREDEN

Rol provincie

Samenwerkende rol: co-makersrol, aanjagen slimme innovatieve oplossingen

Deze programmalijn volgt uit de programmadoelstelling

- Met onze partners werken we samen aan een gezonde leefomgeving voor de inwoners van de provincie Utrecht. Dit doen we onder meer in concrete casussen en door wetenschappelijke kennis en beleidsvraagstukken op het gebied van gezonde leefomgeving met elkaar te verbinden vanuit het perspectief gezonde verstedelijking en 'verdorpelijking'. We wisselen de opgedane (nieuwe) kennis en ervaringen uit en passen deze toe in de praktijk.

Verbreed-doelen

1. Verbreiden via bundeling van krachten (regionale partners: gemeenten, kennisinstututen, UU, Hogeschool, en ook het Rijk en Europa en de inwoners van de provincie Utrecht) en
2. Delen en toegankelijk maken van kennis en ervaring.

Verbreed-impulsen

3.1 KENNISAGENDA EN -ALLIANTIE HEALTHY URBAN LIVING (HUL)	
Wie?	Provincie Utrecht , gemeente Utrecht, Universiteit Utrecht en Hogeschool Utrecht
Waar gaat het om?	<p>Sinds het voorjaar 2016 werken de gemeente Utrecht, de Provincie Utrecht, de Universiteit Utrecht en de Hogeschool Utrecht samen aan een Kennisagenda en -alliantie Healthy Urban Living (HUL). Deze regionale partners hebben de intentie om hun krachten en expertise voor een gezonde, stedelijke duurzame leefomgeving meer te bundelen en willen het leerproces rond Healthy Urban Living ondersteunen. Dit is namelijk hét thema voor de stedelijke en regionale ontwikkeling de komende jaren. Daarbij is nadrukkelijk de ambitie ook andere partijen te betrekken, want Healthy Urban Living krijgt invulling in samenspraak met de (energieke) Utrechtse samenleving met ondernemers, lokale overheden, maatschappelijke organisaties, onderzoeksinstellingen en burgers.</p> <p>Om de gezamenlijke opgaven verder te brengen zijn zes onderzoeksthema's benoemd die met (regionale) partners worden uitgewerkt:</p> <ul style="list-style-type: none">- Gezondheidsachterstanden en -verschillen- Gezonde verstedelijking- Urban mobility- Future of work en sociaal ondernemerschap- Monitoring- Voedsel <p>De zes onderzoeksthema's zijn niet in steen gebeiteld. Ze vormen zeker niet per definitie en per nu de kennisagenda. Thema's kunnen worden toegevoegd of afgevoerd.</p>
Wat gaan we doen?	<p>Doel is:</p> <ul style="list-style-type: none">- (meer, beter) inzicht te verkrijgen in de meest prioritaire vraagstukken voor de regio en de stad Utrecht rond de genoemde onderzoeksthema's- en aansluitend en gezamenlijk vervolgtrajecten te identificeren, in

	<p>casuïstiek, in concrete aanpakken en projecten, in onderzoek. Om dit voor elkaar te krijgen organiseren we vanuit de alliantie workshops met diverse, zeer verschillende, Utrechtse kennisinstellingen en regionale/stedelijke partners, waarin we met elkaar de thematiek / problematiek gezamenlijk uitdiepen.</p> <p>Om de kennisbehoefte vanuit de provinciale organisatie zo scherp mogelijk in beeld te hebben, voeren we in het eerste kwartaal van 2017 een inventarisatie uit naar de kennisvragen rondom gezonde leefomgeving in relatie tot provinciale beleidsthema's .</p>
Wat gaat het opleveren?	<p>Een overzicht van de kennisvragen rondom gezonde leefomgeving in relatie tot provinciale beleidsthema's</p> <p>Een concrete invulling van de werklijnen in een breed gedragen kennisagenda en -alliantie.</p>
Planning	<ul style="list-style-type: none"> - Overzicht kennisvragen: tweede kwartaal 2017 - Invullingen van de werklijnen: 4^e kwartaal 2017/eerste kwartaal 2018
Bijzonderheden	De kennis en ervaring zal gedeeld worden via het leerplatform gezonde leefomgeving (zie programmaliijn vertellen)

3.2 LIVING LAB STATIONSGBIED GEMEENTE UTRECHT	
Wie?	Ministerie I&M, Ministerie EZ, gemeente Utrecht en provincie Utrecht en gemeente Utrecht
Waar gaat het om?	<p>Rijk, provincie Utrecht en gemeente Utrecht hebben in juni 2016 de intentieovereenkomst Living Lab Utrecht 'Slimme en Gezonde Stad' getekend. Daarmee willen de partijen op innovatieve wijze samenwerken met als doel het blijvend verbeteren van de stedelijke leefomgevingskwaliteit van de gemeente Utrecht, door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - innovaties in beleid en best practices centraal te stellen en belemmeringen in regelgeving op te sporen, met de kanttekening dat achterliggende opgaven niet noodzakelijkerwijs ook middels uitvoering van deze intentieovereenkomst worden opgelost, maar wel worden geagendeerd; - de mogelijkheid te bieden om innovatieve concepten en technieken toe te passen. <p>Het Living Lab focust op de Jaarbeurskant van het Stationsgebied (het 'Beurskwartier').</p>
Wat gaan we doen?	<p>Het Living Lab loopt tot eind 2018. Slimme en Gezonde Stad zet gedurende deze periode onder andere in op de ontwikkeling van innovaties en ontwerp onderzoek. In 2016 is ontwerp onderzoek uitgevoerd naar gezonde verstedelijking in het Beurskwartier in relatie tot 1). Circulaire economie, 2). Duurzame en schone mobiliteit, 3). Klimaatbestendig en klimaatrobust en 4). Gezond gedrag.</p> <p>In 2017 worden in overleg met de partners in het living lab de resultaten van het ontwerp onderzoek gedeeld en worden afspraken gemaakt over de mogelijke uitvoering van de resultaten van het ontwerp onderzoek.</p>
Wat gaat het opleveren?	Kennisontwikkeling en innovatief ontwerp onderzoek op het gebied van een gezonde stedelijke leefomgeving.
Planning	2017 en 2018

3.3 PROEFTUIN HUL EN GROEN OMGEVING USP	
Wie?	Utrecht Science Park (USP) Provincie Utrecht
Waar gaat het om?	De groene omgeving van het USP kan ontwikkeld worden tot een 'healthy urban environment', een etalage of proeftuin (living lab) waar kennisontwikkeling en innovatief ontwerp onderzoek op het gebied van een gezonde stedelijke leefomgeving in de praktijk kunnen worden gebracht. Er kan worden onderzocht en getoond hoe 'Healthy Urban Living' concreet tot uitdrukking kan komen in de gebouwde en groene omgeving van het Utrecht Science Park (USP). In de groene omgeving van het USP kan dan bijvoorbeeld invulling worden gegeven aan ruimtelijke opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, duurzaam waterbeheer, milieu en energie, natuurinclusieve landbouw, gezondheid en bewegen, etc.
Wat gaan we doen?	Proeftuin HUL en groen omgeving USP
Wat gaat het opleveren?	Kennisontwikkeling en innovatief ontwerp onderzoek op het gebied van een gezonde stedelijke leefomgeving
Planning	2017 start

3.4 PROPOSITIE HUL IN GEBIEDSVERKENNING UTRECHT OOST	
Wie?	Provincie Utrecht Gemeente Utrecht Economic Board Utrecht RWS Midden Nederland
Waar gaat het om?	In de Gebiedsverkenning Utrecht Oost is opgenomen dat "De Utrechtse regio wil doorgroeien en de internationale concurrentiekracht wil versterken. Het is de ambitie om uit te groeien tot de topregio op het gebied van Healthy Urban Living (HUL)." Rijk en regio hebben vastgesteld dat voor het invullen van deze ambitie een forse investeringsimpuls van alle partijen nodig is. Een gezond vestigingsklimaat, een strategisch groeiproces en een systemsprong in mobiliteit zijn daarvoor noodzakelijke voorwaarden. In 2017 werken we samen met de partners aan de integrale Gebiedsverkenning Utrecht-oost. Het is belangrijk een gedeeld beeld te hebben wat deze ambitie op het gebied van Healthy Urban Living betekent. De provincie neemt samen met de gemeente Utrecht en de Economic Board Utrecht (EBU) het initiatief nemen om hiervoor een propositie Healthy Urban Living op te stellen
Wat gaan we doen?	We stellen een propositie HUL op waarin leidende principes met toelichting en onderbouwing beschrijven. Deze leidende principes worden meegegeven bij ruimtelijke-economische en mobiliteit/bereikbaarheidsopgaven
Wat gaat het opleveren?	Propositie Healthy Urban Living
Planning	Zomer 2017

4 Programmalijn 3: VERTELLEN

In programmalijn 3 zetten we in op het vergroten van de bewustwording van het belang van een gezonde leefomgeving. Daarmee willen we de stap van 'willen' naar 'doen' verkleinen.

Rol provincie

Inspirerende rol: kennisdeling en communicatie, inspirerende voorbeelden op het gebied van gezonde leefomgeving

Deze programmalijn volgt uit de volgende programmadoelstellingen

- We vergroten de bewustwording van het belang van een gezonde leefomgeving. Dit doen we door samen met onze partners de opgedane nieuwe kennis en ervaringen uit te wisselen en door de inspanningen en resultaten van het aanjaagprogramma zichtbaar te maken. Hierdoor dragen wij ook bij aan een betere profilering van de regio Utrecht op het gebied van de gezonde leefomgeving op regionaal, nationaal en internationaal niveau.

Vertel-doelen

- Stimuleren en faciliteren van gezond gedrag (gezondheidswinst valt niet alleen te behalen door een andere inrichting van de ruimte maar vooral ook door het gedrag van mensen).
- Vergroten van de belevingswaarde van het begrip gezonde leefomgeving.

Vertel-impulsen

4.1 INSPIRATIESESSIE GEZONDE VERSTEDELIJKING	
Wie?	programmamateam gezonde leefomgeving Partners Living Lab Stationsgebied (gemeente, Rijk, ontwerp- en onderzoekers)
Waar gaat het om?	In het Living Lab Slimme en Gezonde Stad Utrecht is ontwerp- en onderzoek gedaan naar gezonde verstedelijking in relatie tot 1). Circulaire economie, 2). Duurzame en schone mobiliteit, 3). Klimaatbestendig en klimaatrobuust en 4). Gezond gedrag.
Wat gaan we doen?	De opgedane kennis en tools uit het Living Lab Stationsgebied delen in een aantal inspiratiesessies gezonde verstedelijking
Wat gaat het opleveren?	Inspiratie, kennis en tools, ontwerp-ingenieurs voor een gezondere stad
Planning	2017

4.2 INSPIRATIESESSIE GEZOND LEVEN - HEALTHY LIVING/GEZONDE LIFESTYLE	
Wie?	Programmamateam Gezonde leefomgeving
Waar gaat het om?	Organiseren interactieve inspiratiesessie over gezond leven (lifestyle) met als doel gezond gedrag van de eigen werknemers te stimuleren/faciliteren
Wat gaan we doen?	Inspiratiesessie voor medewerkers provincie Utrecht gezond gedrag bevorderen.
Wat gaat het opleveren?	Inspiratie, kennis en tools om regie te nemen op je eigen gezondheid
Planning	4 ^e kwartaal 2017

4.3 STRATEGISCHE INSPRATIESESSIE GEZONDE LEEFOMGEVING	
Wie?	<ul style="list-style-type: none"> - programmateam Gezonde leefomgeving - Regionale partners
Waar gaat het om?	Inspiratiesessie gezonde leefomgeving (begin 2018) waarin opgehaalde goede voorbeelden worden gedeeld en input voor de strategie voor de komende jaren wordt opgehaald.
Wat gaan we doen?	Werkconferentie organiseren
Wat gaat het opleveren?	<ul style="list-style-type: none"> - Kennisdeling - Input voor de strategie gezonde leefomgeving voor de komende jaren
Planning	2018

4.4 ZERO FOOTPRINT CAMPUS – INSPRATIESESSIES GEZONDERE LEEFOMGEVING	
Wie?	<ul style="list-style-type: none"> - Provincie Utrecht (programmateam gezonde leefomgeving, Team cultuur) - USP Zero Footprint Campus - Gemeente Utrecht
Waar gaat het om?	<p>Zero Footprint Campus geeft een alternatieve kijk van 12 kunstenaars op de leefomgeving, met als doel mensen in beweging te brengen op het gebied van een gezondere leefomgeving o.a. op het gebied van klimaat en energie.</p> <p>De Zero Footprint Campus is ontstaan als een samenwerking tussen Stichting Utrecht Science Park (USP) en de gemeente Utrecht. De diverse onderwerpen die op het USP spelen, én de uiteenlopende bedrijven en kennisinstituten komen samen rond een gedeeld thema en belang dat Utrecht Science Park samenvat onder de noemer <i>healthy urban living</i>: gezond leven in de stad, gezond stedelijk leven.</p>
Wat gaan we doen?	<p>Werksessies organiseren waarin kunstenaars, wetenschappers, beleidsmakers, medewerkers en studenten samenwerken aan toekomstscenario's voor een duurzaam Utrecht Science Park. Door het gebruik van perspectieven van verschillende stakeholders, wetenschappers en kunstenaars ontstaat een gedifferentieerder en compleet beeld en daarmee meer kennis over de toekomst. Het zal input opleveren voor onze beleidsontwikkeling op het thema Healthy Urban Living. Doel is om tot de verbeelding sprekende visies te komen die het huidige debat rondom Healthy Urban Living kunnen verdiepen.</p>
Wat gaat het opleveren?	Verschillende scenario's voor een duurzame toekomst, die via storytelling mapping en maquettes concreet gemaakt worden voor een breed publiek. De deelnemers uit de hoek van wetenschap, overheid en bedrijfsleven zullen de ervaringen en nieuwe inzichten ook meenemen naar hun eigen organisaties.
Planning	2017 kwartaal 3 en 4

4.5 GEZONDE LEEFOMGEVING GOEDE VOORBEELDEN VERZAMELEN EN DELEN	
Wie?	<ul style="list-style-type: none"> - programmateam Gezonde Leefomgeving - Extern buro en communicatie - Regionale partners
Waar gaat het om?	Een digitale beelden databank met goede voorbeelden over het werken aan een gezondere leefomgeving met een onderdeel voor overheden en organisaties en een onderdeel voor inwoners. Het bevat informatie over plannen van aanpak, proeftuinen, vernieuwende instrumenten en werkwijzen, filmpjes, visies, etc. van de provincie Utrecht en de activiteiten uit het aanjaagprogramma Gezonde Leefomgeving, die gebruikt kunnen worden ter inspiratie en om kennis op te doen over maatregelen die we kunnen nemen op het gebied van een gezondere leefomgeving voor de inwoners van de provincie Utrecht
Wat gaan we doen?	Een gezonde leefomgeving digitale beelden databank opzetten (binnen de corporate website indien mogelijk) met een gedeelte voor inwoners en een gedeelte voor overheden en organisaties.
Wat gaat het opleveren?	Kennis en inspiratie op het gebied van werken aan een gezondere leefomgeving
Planning	1 ^e helft 2017